

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 23.12.2009
COM(2009)699 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2008 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ
ΠΡΟΕΝΤΑΞΙΑΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ (ΜΠΒ)**

SEC(2009)1719

Εισαγωγή

Από την 1η Ιανουαρίου του 2007, η προενταξιακή χρηματοδότηση της ΕΕ διοχετεύεται μέσω ενός μοναδικού μηχανισμού, του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ), ο οποίος έχει σχεδιαστεί για να παρέχει στοχοθετημένη στήριξη τόσο στις υποψήφιες χώρες¹ όσο και στις δυνάμει υποψήφιες χώρες². Ο ΜΠΒ (κανονισμός αριθ. 1085/2006 του Συμβουλίου της 17ης Ιουλίου 2006) αντικαθιστά τους προηγούμενους προενταξιακούς μηχανισμούς Phare³, ISPA⁴, SAPARD⁵, τον προενταξιακό μηχανισμό της Τουρκίας⁶ καθώς και το χρηματοδοτικό μηχανισμό CARDS για τα Δυτικά Βαλκάνια⁷.

Ο ΜΠΒ αποβλέπει στην παροχή στοχοθετημένης βοήθειας στις υποψήφιες ή δυνάμει υποψήφιες για προσχώρηση στην ΕΕ χώρες. Για να βοηθήσει κάθε χώρα να επιτύχει τους στόχους της με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο, ο ΜΠΒ περιλαμβάνει πέντε διαφορετικές συνιστώσες:

I. Παροχή βοήθειας για τη μεταβατική περίοδο και τη δημιουργία θεσμών, με σκοπό να χρηματοδοτηθούν τα μέτρα δημιουργίας θεσμών και οι σχετικές επενδύσεις.

II. Διασυνοριακή συνεργασία (ΔΣ), για την υποστήριξη της εν λόγω συνεργασίας στα σύνορα μεταξύ των υποψηφίων χωρών/δυνάμει υποψηφίων χωρών και μεταξύ αυτών και των χωρών της ΕΕ. Η συνιστώσα αυτή μπορεί επίσης να χρηματοδοτήσει τη συμμετοχή των δικαιούχων χωρών στα διακρατικά προγράμματα συνεργασίας (Διαρθρωτικά Ταμεία) και στα προγράμματα για τις θαλάσσιες λεκάνες (Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης - ΕΜΓΕΣ).

III. Περιφερειακή ανάπτυξη, που χρηματοδοτεί τις επενδύσεις και τη συναφή τεχνική συνδρομή σε τομείς όπως οι μεταφορές, το περιβάλλον και η οικονομική συνοχή.

IV. Ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων, με σκοπό να ενισχυθεί το ανθρώπινο κεφάλαιο και να καταπολεμηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός.

V. Αγροτική ανάπτυξη, η οποία χρηματοδοτεί μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Παρέχει επίσης βοήθεια για την αναδιάρθρωση της γεωργίας και την προσαρμογή της στα κοινοτικά πρότυπα στους τομείς της περιβαλλοντικής προστασίας, της δημόσιας υγείας, της υγείας των ζώων και των φυτών, της καλής μεταχείρισης των ζώων καθώς και της ασφάλειας στην εργασία.

Δυνατότητα συμμετοχής στις συνιστώσες I και II έχουν όλες οι δικαιούχοι χώρες. Οι συνιστώσες III, IV και V είναι ανοιχτές μόνο στις υποψήφιες χώρες και έχουν σχεδιαστεί

¹ Η Κροατία, η Τουρκία και η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.

² Η Αλβανία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, το Μαυροβούνιο, η Σερβία και το Κοσσυφοπέδιο δυνάμει της απόφασης του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1244/99.

³ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3906/89 του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1989.

⁴ Μέσο προενταξιακών διαρθρωτικών πολιτικών, κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1267/1999 του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1999.

⁵ Ειδικό πρόγραμμα προσχώρησης για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη, κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1268/1999 του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1999.

⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2500/2001 του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2001.

⁷ Παροχή κοινοτικής βοήθειας για την ανασυγκρότηση, την ανάπτυξη και τη σταθεροποίηση, κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2666/2000 του Συμβουλίου της 5ης Δεκεμβρίου 2000.

ώστε να αντιστοιχούν στα Διαρθρωτικά Ταμεία, το Ταμείο Συνοχής και το Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, ούτως ώστε να προετοιμάσουν τις εν λόγω χώρες για τη διαχείριση των κεφαλαίων αυτών μετά την προσχώρηση. Προς το σκοπό αυτό, η ενδιαφερόμενη χώρα πρέπει να διαθέτει τις απαιτούμενες διοικητικές ικανότητες και δομές, ώστε να μπορεί να αναλάβει την ευθύνη και τη διαχείριση της βοήθειας. Όσον αφορά τις δυνάμει υποψήφιες χώρες, θα εφαρμοστούν περιφερειακά μέτρα ανάπτυξης, μέτρα ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων και αγροτικής ανάπτυξης μέσω της συνιστώσας I.

Η παρούσα έκθεση αφορά την εκτέλεση του ΜΠΒ το 2008, έως την καταληκτική ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2008. Δεδομένου ότι η εκτέλεση των προγραμμάτων ΜΠΒ του 2007 και του 2008 άρχισε πρόσφατα, οι πληροφορίες για την παρακολούθηση και οι αξιολογήσεις των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν μέσω αυτών των προγραμμάτων είναι μάλλον περιορισμένες.

1. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1.1. Κύριες εξελίξεις στις διαδικασίες διεύρυνσης

Τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν το 2008 όσον αφορά τις υποψήφιες χώρες και τις δυνάμει υποψήφιες χώρες παρουσιάστηκαν στη δέσμη για τη διεύρυνση το Νοέμβριο του 2008. Η ανακοίνωση για τη στρατηγική της διεύρυνσης και τις κύριες προκλήσεις της περιόδου 2008-09 εκθέτει τη σημερινή προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει της ανανεωμένης συναίνεσης για τη διεύρυνση που συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2006.

Το έγγραφο στρατηγικής παρουσιάζει τις μελλοντικές προκλήσεις της διεύρυνσης και προσδιορίζει τα μέτρα που προορίζονται να βοηθήσουν τις χώρες στην πορεία τους προς την προσχώρηση. Το έγγραφο συνοδεύεται από εκθέσεις προόδου για τις υποψήφιες χώρες και τις δυνάμει υποψήφιες χώρες, οι οποίες αξιολογούν την πρόοδο που έχει επιτευχθεί από κάθε χώρα σε σχέση με την εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης της Κοπεγχάγης. Το έγγραφο στρατηγικής 2008 υπέβαλε ιδίως στην Κροατία έναν ενδεικτικό υπό όρους χάρτη πορείας για την επίτευξη της τελικής φάσης των τεχνικών διαπραγματεύσεων στα τέλη του 2009. Έκτοτε, το πακέτο διεύρυνσης επικροτήθηκε θερμά από το Συμβούλιο⁸ και έγινε ευνοϊκά δεκτό από τις χώρες της διεύρυνσης.

Η στρατηγική σημασία της Τουρκίας για την ΕΕ αυξήθηκε περαιτέρω σε βασικούς τομείς, όπως η ενεργειακή ασφάλεια, η πρόληψη και η επίλυση των συγκρούσεων καθώς και η περιφερειακή ασφάλεια στο Νότιο Καύκασο και στη Μέση Ανατολή. Η δέσμευση που ανέλαβε η χώρα αυτή με την ΕΕ, μέσω των διαπραγματεύσεων και των σχετικών μεταρρυθμίσεων που έχουν ήδη αρχίσει να υλοποιούνται, την καθιστά ισχυρότερη δύναμη για τη σταθερότητα μιας περιοχής που αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις. Οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης με την Τουρκία συνέχισαν να αντανakλούν το ρυθμό των μεταρρυθμίσεων. Στην αξιολόγηση της Επιτροπής του 2008, η Τουρκία χαρακτηρίστηκε για πρώτη φορά ως μία λειτουργική οικονομία της αγοράς σε σχέση με τα οικονομικά κριτήρια της Κοπεγχάγης.

Όσον αφορά το κυπριακό ζήτημα, οι ηγέτες της Ελληνοκυπριακής και της Τουρκοκυπριακής Κοινότητας άρχισαν πλήρεις διαπραγματεύσεις για συνολική ρύθμιση υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών. Η Επιτροπή συνέχισε να υποστηρίζει τις προσπάθειές τους και να είναι έτοιμη να παράσχει τεχνικές συμβουλές στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΕ.

Η εφαρμογή της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης (ΔΣΣ) για τα Δυτικά Βαλκάνια συνεχίστηκε. Όλες οι ενδιαφερόμενες χώρες υπέγραψαν συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης (ΣΣΣ). Για τις περισσότερες από αυτές η αντίστοιχη ενδιάμεση συμφωνία ετέθη σε ισχύ και άρχισε η διαδικασία κυρώσεως της ΣΣΣ. Η κύρωση της ΣΣΣ με τη Σερβία και η θέση σε ισχύ της ενδιάμεσης συμφωνίας εξαρτώνται από την πλήρη συνεργασία της Σερβίας με το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την Πρώην Γιουγκοσλαβία. Οι δραστηριότητες της ΓΔ Διεύρυνσης στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων συνέβαλαν στην ενίσχυση της σταθερότητας

⁸

http://www.eu2008.fr/webdav/site/PFUE/shared/import/1208_CAGRE/Council_conclusions_on%20Enlargement_EN.pdf

στην περιοχή, συμπεριλαμβανομένου του Κοσσυφοπέδιου⁹, το οποίο κήρυξε μονομερώς την ανεξαρτησία του στις 17 Φεβρουαρίου 2008. Το Κοσσυφοπέδιο ενέκρινε έκτοτε ένα σχέδιο για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση 2008-10 το οποίο έχει ως σκοπό να διευκολύνει την πρόσβασή του στη ΔΣΣ. Η διασυνοριακή συνεργασία σ' αυτή την περιοχή συνέχισε να αναπτύσσεται και όλες οι ενδιαφερόμενες χώρες έλαβαν χάρτες πορείας στους οποίους αναλύονται οι όροι που πρέπει να πληρούν για να απαλλαγούν από την υποχρέωση θεώρησης όταν ταξιδεύουν στην ΕΕ.

Καταβλήθηκαν σημαντικές προσπάθειες για την παροχή στήριξης σε πρωτοβουλίες περιφερειακής συνεργασίας, σύμφωνα με το θεματολόγιο της Θεσσαλονίκης. Πολλές νέες πρωτοβουλίες γι' αυτό το σκοπό παρουσιάστηκαν σε μία ανακοίνωση της Επιτροπής για τα Δυτικά Βαλκάνια, το Μάρτιο του 2008. Το νεοσυσταθέν συμβούλιο περιφερειακής συνεργασίας άρχισε να λειτουργεί το 2008.

Το Μαυροβούνιο υπέβαλε αίτηση για την προσχώρησή του στην ΕΕ το Δεκέμβριο του 2008. Η Επιτροπή είναι καλά προετοιμασμένη για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που θα προκύψουν μόλις το Συμβούλιο της αναθέσει να συντάξει τη σχετική γνώμη.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΠΒ: ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

2.1. Στρατηγικός σχεδιασμός και προγραμματισμός

2.1.1. Πολυετές ενδεικτικό δημοσιονομικό πλαίσιο (MIFF) (ΠΕΔΠ)

Το ΠΕΔΠ αποτελεί μέρος του ετήσιου φακέλου διεύρυνσης και έχει σχεδιαστεί για να παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ενδεικτική κατανομή του συνολικού κονδυλίου ΜΠΒ που προτείνει η Επιτροπή, ανά χώρα και ανά συνιστώσα, για ανανεώσιμη περίοδο τριών ετών. Το εν λόγω πολυετές ενδεικτικό δημοσιονομικό πλαίσιο λειτουργεί ως σύνδεσμος μεταξύ του πολιτικού πλαισίου που καθορίζεται στο φάκελο της διεύρυνσης και του προϋπολογισμού. Το ΠΕΔΠ καταρτίζεται και υποβάλλεται ετησίως στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1085/2006 για τη δημιουργία του ΜΠΒ.

Ο ακόλουθος πίνακας αναφέρει τα ποσά που χορηγήθηκαν το 2008 στο πλαίσιο του ΜΠΒ, σε εκατομμύρια ευρώ, ανά χώρα και ανά συνιστώσα, καθώς και τα περιφερειακά και πολυεθνικά προγράμματα, όπως επικαιροποιήθηκαν στο ΠΕΔΠ 2010-2012 (COM(2008)705 που εγκρίθηκε στις 5 Νοεμβρίου 2008). Ως εκ τούτου, στα αριθμητικά στοιχεία λαμβάνονται υπόψη οι μεταφορές που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ των συνιστωσών Ι και ΙΙ¹⁰ κατά τη διάρκεια του 2009 καθώς και τα συμπληρωματικά κεφάλαια που χορηγήθηκαν στο Κοσσυφοπέδιο.

⁹ Απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1244/99.

¹⁰ Ορισμένα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας δεν είχαν ακόμη ξεκινήσει δεδομένου ότι δεν πληρούνταν οι σχετικοί όροι. Συνεπώς, τα ακόλουθα ποσά μεταφέρθηκαν από τη συνιστώσα Ι των κονδυλίων της χώρας στη συνιστώσα Ι στην ίδια χώρα: 1 εκατ. ευρώ για την Αλβανία, 1,2 εκατ. ευρώ για την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, 2,7 εκατ. ευρώ για το Κοσσυφοπέδιο και 5,9 εκατ. ευρώ για την Τουρκία.

Πίνακας 1: ποσά που κατανεμήθηκαν στο 2008 ανά χώρα και ανά συνιστώσα (σε εκατ. ευρώ, στρογγυλεμένα στα πλησιέστερα 100 000 ευρώ)

Συνιστώσα ΜΠΒ	Αλβανία	Βοσνία και Ερζεγοβίνη	Κροατία	Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας	Μαυροβούνιο	Σερβία	Κοσσυφοπέδιο	Τουρκία	Προγράμματα πολλαπλών δικαιούχων
Συνιστώσα I	62,1	69,9	45,4	41,1	28,1	179,4	184,7	256,1	135,7
Συνιστώσα II	8,6	4,9	14,7	4,1	4,5	11,5	0,0	2,9	
Συνιστώσα III			47,6	12,3				173,8	
Συνιστώσα IV			12,7	6,0				52,9	
Συνιστώσα V			25,6	6,7				53,0	
ΣΥΝΟΛΟ	70,7	74,8	146	70,2	32,6	190,9	184,7	538,7	135,7

2.1.2. Έγγραφα πολυετούς ενδεικτικού σχεδιασμού (ΕΠΕΣ)

Τα ΕΠΕΣ εκπονούνται για κάθε χώρα και για τα προγράμματα πολλαπλών δικαιούχων με βάση τις χορηγήσεις ΠΕΔΠ και τις προτεραιότητες που επισημαίνονται στο πολιτικό πλαίσιο. Το ΕΠΕΣ αντιπροσωπεύει την άποψη της Επιτροπής για τους κυριότερους τομείς παρέμβασης και τις κυριότερες προτεραιότητες που αναμένεται να αναπτύξει λεπτομερώς η δικαιούχος χώρα στα έγγραφα προγραμματισμού.

Η εκπόνηση των ΕΠΕΣ ανά χώρα, καθώς και των ΕΠΕΣ πολλαπλών δικαιούχων που καλύπτουν την περίοδο 2008-2010 πραγματοποιήθηκε το 2007 υπό την ευθύνη των επιχειρησιακών μονάδων της ΓΔ Διεύρυνσης (ΓΔ ELARG). Οι εθνικές αρχές κλήθηκαν να διατυπώσουν τη γνώμη τους για το σχέδιο των ΕΠΕΣ και συνεργάστηκαν στενά για να διασφαλίσουν την οικειοποίηση της διαδικασίας. Όσον αφορά τα ΕΠΕΣ για τις υποψήφιες χώρες, οι ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής (ΓΔ REGIO), Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ίσων Ευκαιριών (ΓΔ EMPL) και Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΓΔ AGRI) ανέλαβαν να συντάξουν τα τμήματα που έχουν σχέση με τις συνιστώσες III, IV και V, αντίστοιχα. Τα κράτη μέλη, οι διεθνείς χρηματοδοτικοί οργανισμοί (ΔΧΟ) και άλλοι ενδιαφερόμενοι (κοινωνία των πολιτών) κλήθηκαν να διατυπώσουν επίσης τη γνώμη τους.

Όλα τα ΕΠΕΣ για την περίοδο 2008-2010 υποβλήθηκαν για έγκριση από την επιτροπή διαχείρισης του ΜΠΒ¹¹ κατά τους πρώτους έξι μήνες του 2008: τα ΕΠΕΣ για την Πρώην

¹¹ Η επιτροπή του ΜΠΒ, η οποία απαρτίζεται από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών και προεδρεύεται από έναν αντιπρόσωπο της Επιτροπής, επικουρεί την επιτροπή ιδίως για τη διασφάλιση του συντονισμού και της συνοχής της βοήθειας.

Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, το Μαυροβούνιο, το Κοσσυφοπέδιο, την Τουρκία και τα ΕΠΕΣ πολλαπλών δικαιούχων υποβλήθηκαν το Μάιο του 2008, τα ΕΠΕΣ για την Αλβανία, τη Σερβία και την Κροατία υποβλήθηκαν τον Ιούνιο και τα ΕΠΕΣ για τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη υποβλήθηκαν τον Ιούλιο. Εγκρίθηκαν όλα με αποφάσεις της Επιτροπής κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2008.

2.1.3. Προγράμματα ΜΠΒ για το 2008

Τα ετήσια ή πολυετή προγράμματα σχεδιάζονται σύμφωνα με τα αντίστοιχα ΕΠΕΣ. Η συνιστώσα I εφαρμόζεται μέσω ετησίων προγραμμάτων, ενώ οι υπόλοιπες συνιστώσες εφαρμόζονται μέσω πολυετών προγραμμάτων. Τα προγράμματα θεσπίζονται από την Επιτροπή κατόπιν διαβουλεύσεων με τις δικαιούχους χώρες και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους φορείς και μετά την ευνοϊκή γνώμη της επιτροπής διαχείρισης του ΜΠΒ για τη συνιστώσα I και II. Για τη συνιστώσα III, τα προγράμματα εξετάζονται από την επιτροπή συντονισμού για τα κεφάλαια (COCOF). Για τη συνιστώσα IV, εξετάζονται από την επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και, για τη συνιστώσα V, από την επιτροπή αγροτικής ανάπτυξης.

2.1.3.1. Συνιστώσα I

Η βοήθεια δυνάμει της συνιστώσας I προγραμματίζεται από την Επιτροπή υπό μορφή ετήσιων εθνικών προγραμμάτων και προγραμμάτων πολλαπλών δικαιούχων, τα οποία διαχειρίζονται η Επιτροπή ή η δικαιούχος χώρα ή από κοινού άλλοι χορηγοί, κατά περίπτωση. Τα εθνικά προγράμματα αποτελούνται από χρηματοδοτικές προτάσεις που εκπονεί η Επιτροπή με βάση δελτία έργων που υποβάλλει η δικαιούχος χώρα, ή από προτάσεις που εκπονεί η Επιτροπή στην περίπτωση περιφερειακών και οριζόντιων προγραμμάτων.

Η υλοποίηση των έργων στους τομείς της πυρηνικής ασφάλειας και της προστασίας κατά των ακτινοβολιών, της εκπαίδευσης και των τελωνείων έχει χρηματοδοτηθεί από τις εθνικές χορηγήσεις που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του MIFF, αλλά πραγματοποιείται κεντρικά σε οριζόντια βάση· η χρηματοδότηση για αυτά τα έργα δεν περιλαμβάνεται, συνεπώς, στα εθνικά προγράμματα δυνάμει της συνιστώσας I. Περισσότερες λεπτομέρειες είναι διαθέσιμες στο τμήμα του τεχνικού παραρτήματος που αφορά τη χώρα.

Το εθνικό πρόγραμμα ΜΠΒ 2008 για την **Αλβανία** εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 19 Δεκεμβρίου 2008. Το ΜΠΒ 2008 βοηθά την Αλβανία σε βασικά θέματα, όπως η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και η ενίσχυση του κράτους δικαίου, ιδίως στους τομείς της χρηστής διακυβέρνησης και της καταπολέμησης της διαφθοράς. Τούτο αντανακλά την αύξηση των κεφαλαίων που χορηγήθηκαν στον τομέα που αφορά τη συμμόρφωση με τις πολιτικές απαιτήσεις στο πλαίσιο του ΕΠΕΣ 2008-2010. Επιπλέον, το πρόγραμμα στηρίζει τις αλβανικές αρχές να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της ΣΣΣ, χρηματοδοτώντας έργα που αποσκοπούν στην ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων των θεσμών της Αλβανίας. Το πρόγραμμα αντανακλά επίσης την ανάγκη για περαιτέρω στήριξη των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στη χώρα, επενδύοντας στην περιφερειακή ανάπτυξη και στις δομές που συνδέονται με το κερτημένο.

Το εθνικό πρόγραμμα ΜΠΒ 2008 για τη **Βοσνία-Ερζεγοβίνη**, το οποίο περιλαμβάνει δύο μέρη, εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 9 Οκτωβρίου 2008 και στις 5 Δεκεμβρίου, αντίστοιχα. Το πρόγραμμα παρέχει στήριξη στις μεταρρυθμίσεις της αστυνομίας και του δικαστικού τομέα με έργα που αποσκοπούν στην ανάπτυξη των ικανοτήτων του ανώτατου

δικαστηρίου και της εισαγγελικής αρχής ή στην κατασκευή μιας υψηλής προστασίας κρατικής φυλακής. Το πρόγραμμα έχει επίσης ως σκοπό να διευκολύνει την πρόοδο της χώρας προς την προσχώρηση στην ΕΕ με την εναισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τη διαδικασία ένταξης στην ΕΕ και βοηθώντας τις εθνικές αρχές στο σχεδιασμό, στον προγραμματισμό και στην εφαρμογή του ΜΠΒ. Το πρόγραμμα 2008 παρέχει επίσης στήριξη για τις μεταρρυθμίσεις του εκπαιδευτικού συστήματος και του συστήματος υγείας ως μέσων για τη βελτίωση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης της χώρας. Το ΜΠΒ 2008 βοηθά τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη να ανταποκριθεί στην απαίτηση να πλησιάσει στο ευρωπαϊκό *κεκτημένο* σε τομείς όπως το περιβάλλον, το εμπόριο και η μετρολογία, η γεωργία και η αγροτική ανάπτυξη ή η ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων.

Το εθνικό πρόγραμμα ΜΠΒ 2008 για την **Κροατία** εγκρίθηκε στις 5 Νοεμβρίου 2008. Στο πλαίσιο των πολιτικών κριτηρίων, το εθνικό πρόγραμμα ΜΠΒ 2008 αφορά τη μεταρρύθμιση του δικαστικού τομέα με πολλά έργα που τον αφορούν. Το πρόγραμμα συμβάλλει επίσης στην πρόοδο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της προστασίας των μειονοτήτων, ενισχύοντας τις ικανότητες της κοινωνίας των πολιτών και διευκολύνοντας την ενεργή και πλήρη συμμετοχή της εθνικής μειονότητας των Roma στην κοινωνία της Κροατίας. Όσον αφορά την ικανότητα της Κροατίας να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του μέλους, η βοήθεια στο πλαίσιο του ΜΠΒ 2008 επικεντρώνεται σε τομείς δραστηριότητας που απαιτούν τη μεταφορά και την εφαρμογή μεγάλου αριθμού νομοθετικών κειμένων, στην προετοιμασία για τη διαχείριση των Διαρθρωτικών Ταμείων και των κεφαλαίων αγροτικής ανάπτυξης, καθώς και στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το *κεκτημένο* της ΕΕ στον τομέα των επενδύσεων. Τούτο αφορά διάφορους τομείς, όπως η ασφάλεια των τροφίμων, η κτηνιατρική και φυτοϋγειονομική πολιτική, η αλιεία, οι μεταφορές, η ενέργεια, η κοινωνική πολιτική και απασχόληση ή το περιβάλλον.

Το εθνικό πρόγραμμα 2008 για την **Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας** εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 11 Δεκεμβρίου 2008. Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των σχετικών θεσμών, ούτως ώστε να είναι σε θέση να διασφαλίσουν την υγιή και αποτελεσματική διαχείριση των κεφαλαίων της ΕΕ και να ενισχύσουν την κεντρική και τοπική διοικητική ικανότητα για την εφαρμογή της διαδικασίας αποκέντρωσης. Το πρόγραμμα στηρίζει επίσης την ανάπτυξη ενός ανεξάρτητου και αποτελεσματικού δικαστικού συστήματος και προωθεί την ενεργό συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών. Στο πλαίσιο των κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων, ο σκοπός είναι να ενισχυθούν οι θεσμικές ικανότητες που επιτρέπουν τη ρύθμιση και την εποπτεία ενός πλήρως χρηματοδοτούμενου συνταξιοδοτικού συστήματος, καθώς και να προωθήσει τη μετάβαση στην οικονομία της αγοράς. Όσον αφορά την ικανότητα ανάληψης των υποχρεώσεων του μέλους, το πρόγραμμα 2008 χρηματοδοτεί έργα τα οποία συμβάλλουν στην ελεύθερη διακίνηση των προϊόντων, στη βελτίωση των τελωνειακών επιχειρήσεων ή στην ανάπτυξη του γεωργικού τομέα.

Το εθνικό πρόγραμμα 2008 για το **Μαυροβούνιο** εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 2 Δεκεμβρίου 2008. Στο πλαίσιο των πολιτικών κριτηρίων, το εθνικό πρόγραμμα ΜΠΒ 2008 επικεντρώνεται στη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, ιδίως στην αποκέντρωση και στην τοπική κυβέρνηση, τη βιώσιμη στήριξη των μεταναστών και των εκτοπισμένων πληθυσμών, καθώς και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Παρέχεται επίσης βοήθεια για τη βελτίωση του περιβάλλοντος των επιχειρήσεων και για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, ώστε να συμβάλει σε πιο ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη, στην αύξηση της απασχόλησης και στη μείωση της φτώχειας. Το 2008, χορηγείται επίσης βοήθεια για άλλα μέτρα, όπως η αναβάθμιση των περιβαλλοντικών υποδομών. Το ΜΠΒ 2008 βοηθά το Μαυροβούνιο να ανταποκριθεί στην απαίτηση να εισαγάγει και να εφαρμόσει το ευρωπαϊκό *κεκτημένο* σε

ορισμένους τομείς, όπως οι χρηματοπιστωτικές αγορές, η αγροτική ανάπτυξη, η ασφάλεια των τροφίμων, οι κτηνιατρικές υπηρεσίες, η διοίκηση των τελωνείων, η ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων και η μετανάστευση.

Το εθνικό πρόγραμμα 2008 για τη **Σερβία** εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 19 Δεκεμβρίου 2008. Στο πλαίσιο των πολιτικών κριτηρίων, δόθηκε προτεραιότητα στην ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών, στην περαιτέρω εφαρμογή της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης και στο διαχωρισμό των εξουσιών καθώς και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Άλλες σημαντικές πτυχές οι οποίες λαμβάνουν χρηματοδότηση είναι η καταπολέμηση της διαφθοράς, η ενίσχυση του κράτους δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και ο σεβασμός και η προστασία των μειονοτήτων. Στο πλαίσιο των οικονομικών κριτηρίων, το πρόγραμμα θα χρηματοδοτήσει έργα που έχουν στόχο τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, την ανάπτυξη των ΜΜΕ και της ικανότητας των εθνικών υπηρεσιών απασχόλησης. Επίσης, στο πλαίσιο του προγράμματος 2008, δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στις μεταρρυθμίσεις του τομέα της υγείας και της εκπαίδευσης. Τέλος, όσον αφορά την ικανότητα να αναλάβει η Σερβία τις υποχρεώσεις του μέλους, δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή των τομεακών πολιτικών καθώς και ενός συμβατού με τα ευρωπαϊκά πρότυπα κανονιστικού πλαισίου σε βασικούς τομείς, όπως η γεωργία, το περιβάλλον, οι μεταφορές ή η ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων.

Το εθνικό πρόγραμμα 2008 για την **Τουρκία** εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 15 Δεκεμβρίου 2008. Στο πλαίσιο των πολιτικών κριτηρίων, δίνεται προτεραιότητα στη μεταρρύθμιση του δικαστικού τομέα, στη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και στην ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών. Όσον αφορά την υιοθέτηση και την εφαρμογή του *κεκτημένου* και σύμφωνα με το ΕΠΕΣ, τα έργα επελέγησαν σε συνάρτηση με την προτεραιότητά τους σε σχέση με τις διαπραγματεύσεις και με τις προετοιμασίες προσχώρησης και υπό το φως των σημαντικών επενδύσεων που είναι αναγκαίες για την εναρμόνιση καθώς και όπου ο όγκος της προς εναρμόνιση νομοθεσίας είναι πολύ σημαντικός. Ως εκ τούτου, δόθηκε προτεραιότητα σε έργα στον τομέα της γεωργίας/κτηνιατρικών θεμάτων, της δικαιοσύνης, της ελευθερίας και της ασφάλειας, της τελωνειακής ένωσης και του περιβάλλοντος. Ωστόσο, το πρόγραμμα 2008 περιλαμβάνει επίσης και έργα σε νέους τομείς, όπως η υγεία, η έρευνα και η ανάπτυξη. Επιπλέον, επελέγησαν τέσσερα έργα βάσει της σημασίας τους για τη συνέχιση ενός αποτελεσματικού διαλόγου μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών της ΕΕ και της Τουρκίας και με προοπτική τη διερεύνηση νέων και καινοτόμων θεμάτων αυτού του διαλόγου.

Το ετήσιο πρόγραμμα ΜΠΒ για το **Κοσσυφοπέδιο** εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 6 Οκτωβρίου 2008, για το μέρος 1, και, στις 19 Δεκεμβρίου 2008, για το μέρος 2. Μία από τις προτεραιότητες του προγράμματος είναι η εκπλήρωση των πολιτικών κριτηρίων της ΕΕ και η εδραίωση του θεσμικού, διοικητικού και δικαστικού συστήματος του Κοσσυφοπεδίου, συμπεριλαμβανομένων της καταπολέμησης της διαφθοράς, της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των Σέρβων και των μειονοτήτων καθώς και της προώθησης των δραστηριοτήτων της κοινωνίας των πολιτών. Στο πλαίσιο των οικονομικών κριτηρίων, χορηγείται στήριξη για την ανάπτυξη της οικονομίας του Κοσσυφοπεδίου και τη βελτίωση του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος όλων των κοινοτήτων με βιώσιμο τρόπο. Το πρόγραμμα ΜΠΒ 2008 βοηθά το Κοσσυφοπέδιο να ανταπεξέλθει στην απαίτηση για εισαγωγή και εφαρμογή του ευρωπαϊκού *κεκτημένου* σε ορισμένους τομείς, όπως η ελευθερία, η ασφάλεια και τα θέματα δικαιοσύνης, η ασφάλεια των τροφίμων, τα κτηνιατρικά και φυτοϋγειονομικά θέματα και οι στατιστικές.

Το πρόγραμμα πολλαπλών δικαιούχων έχει σχεδιαστεί για να συμπληρώσει τα εθνικά προγράμματα και να ενισχύσει τις πολυμερείς σχέσεις στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και στην Τουρκία. Το πρόγραμμα αυτό παρέχει στήριξη μέσω των περιφερειακών και οριζόντιων προγραμμάτων. Οι δραστηριότητες με ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο του προγράμματος 2008 περιλαμβάνουν τη στήριξη του Συμβουλίου Περιφερειακής Συνεργασίας και του Γραφείου του Ανωτάτου Εκπροσώπου καθώς και την ίδρυση της περιφερειακής σχολής δημόσιας διοίκησης. Άλλοι τομείς που καλύπτονται επίσης από το πρόγραμμα 2008 είναι η μείωση των κινδύνων καταστροφών, η επιστροφή των προσφύγων στα Δυτικά Βαλκάνια και η περαιτέρω ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών μέσω της διευκόλυνσης της κοινωνίας των πολιτών. Επιπλέον, παρέχεται στήριξη σε εκπαιδευτικά προγράμματα και προγράμματα για τη νεολαία (Tempus, Erasmus Mundus και νεολαία εν δράση), τους διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς, τα τελωνεία και τη φορολογία, τις στατιστικές και την πυρηνική ασφάλεια καθώς και την προστασία από τις ραδιενεργές ακτινοβολίες.

2.1.3.2. Συνιστώσα II

Η διασυνοριακή συνεργασία συμβάλλει στη συμφιλίωση και στις καλές σχέσεις γειτονίας, ενώ παράλληλα διευκολύνει την ενσωμάτωση των δικαιούχων χωρών στην ΕΕ. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερο σημαντικό θέμα σε μία περιοχή που γνώρισε πρόσφατα συγκρούσεις.

Η συνιστώσα διασυνοριακής συνεργασίας αποβλέπει στην ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας με κοινές τοπικές και περιφερειακές πρωτοβουλίες που συνδέουν την εξωτερική βοήθεια και τους στόχους της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Ειδικότερα, η συνεργασία πρέπει να προάγει την αειφόρο οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη σε μεθοριακές περιοχές, τη συνεργασία για την επίλυση κοινών προβλημάτων σε τομείς όπως το περιβάλλον, η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά, η δημόσια υγεία και η πρόληψη του οργανωμένου εγκλήματος, η διασφάλιση ασφαλών και λειτουργικών συνόρων και η προαγωγή κοινών δράσεων μικρής κλίμακας στις οποίες συμμετέχουν οι τοπικοί φορείς των μεθοριακών περιοχών.

Η συνιστώσα II - διασυνοριακή συνεργασία - του ΜΠΒ περιλαμβάνει δύο επίπεδα: τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ υποψηφίων/δυνάμει υποψηφίων χωρών και τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των χωρών αυτών και των γειτονικών κρατών μελών. Επιπλέον, η συνιστώσα II του ΜΠΒ μπορεί επίσης να υποστηρίξει χρηματοδοτικά τη συμμετοχή των υποψηφίων/δυνάμει υποψηφίων χωρών στα προγράμματα διακρατικής συνεργασίας των διακρατικών ταμείων (που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης - ΕΤΠΑ, στο πλαίσιο του στόχου της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας) και των προγραμμάτων συνεργασίας του ΕΜΓΕΣ για τις θαλάσσιες λεκάνες.

Η βοήθεια για τη διασυνοριακή συνεργασία στο πλαίσιο της συνιστώσας II εντάσσεται στο πλαίσιο των πολυετών διασυνοριακών προγραμμάτων που καλύπτουν σήμερα την περίοδο 2007-2009 και καταρτίζονται από κοινού με τις συμμετέχουσες χώρες. Η βοήθεια του ΜΠΒ χορηγείται μέσω ετήσιων αποφάσεων χρηματοδότησης.

Όσον αφορά τη συμμετοχή στα διακρατικά προγράμματα του ΕΤΠΑ ή στα προγράμματα του ΕΜΓΕΣ για τις θαλάσσιες λεκάνες, η βοήθεια του ΜΠΒ χορηγείται μέσω ετήσιων αποφάσεων χρηματοδότησης ανά χώρα.

Η συνιστώσα II του ΜΠΒ υποστηρίζει τη συμμετοχή της **Αλβανίας** σε δύο διασυνοριακά προγράμματα με υποψήφιες/δυνάμει υποψήφιες γειτονικές χώρες: το Μαυροβούνιο και την

Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας. Όσον αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία με τα κράτη μέλη, η συνιστώσα II του ΜΠΒ χρηματοδοτεί ένα διμερές πρόγραμμα Αλβανίας-Ελλάδας και τη συμμετοχή της Αλβανίας στο πολυμερές διασυνοριακό πρόγραμμα «Αδριατική», στο πλαίσιο του οποίου η Αλβανία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Κροατία, το Μαυροβούνιο και η Σερβία συνεργάζονται με την Ελλάδα, την Ιταλία και τη Σλοβενία στην Αδριατική Θάλασσα. Η συνιστώσα II του ΜΠΒ χρηματοδοτεί επίσης ένα πρόγραμμα σχετικά με την ανάπτυξη της αλβανικής περιοχής Kukës, στα σύνορα του Κοσσυφοπέδιου, καθώς και τη συμμετοχή της Αλβανίας στο διακρατικό πρόγραμμα του ΕΤΠΑ «Νοτιανατολική Ευρώπη».

Όσον αφορά τη **Βοσνία-Ερζεγοβίνη**, η συνιστώσα II του ΜΠΒ υποστηρίζει τη συμμετοχή της χώρας σε τρία διμερή διασυνοριακά προγράμματα με την Κροατία, το Μαυροβούνιο και τη Σερβία. Όσον αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία με τα κράτη μέλη, η συνιστώσα II του ΜΠΒ χρηματοδοτεί τη συμμετοχή της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης στο πρόγραμμα «Αδριατική». Τέλος, το 2008, η συνιστώσα II του ΜΠΒ χρηματοδοτεί τη συμμετοχή της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης στο διακρατικό πρόγραμμα του ΕΤΠΑ «Νοτιανατολική Ευρώπη».

Στο πλαίσιο της συνιστώσας II του ΜΠΒ, η **Κροατία** συμμετέχει σε τρία διμερή διασυνοριακά προγράμματα με τις γειτονικές δυνάμει υποψήφιες χώρες: τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, το Μαυροβούνιο και τη Σερβία. Η Κροατία συμμετέχει επίσης σε τρία προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας του ΜΠΒ με γειτονικά κράτη μέλη: σε δύο διμερή προγράμματα με τη Σλοβενία και την Ουγγαρία, αντιστοίχως και στο πολυμερές διασυνοριακό πρόγραμμα του ΜΠΒ «Αδριατική». Τέλος, η συνιστώσα II του ΜΠΒ χρηματοδοτεί τη συμμετοχή της Κροατίας σε δύο διακρατικά προγράμματα του ΕΤΠΑ «Νοτιανατολική Ευρώπη» και «Μεσόγειος».

Με την υποστήριξη της συνιστώσας II του ΜΠΒ, η **Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας** συμμετέχει το 2008 σε ένα διμερές πρόγραμμα με την Αλβανία και σε δύο διμερή προγράμματα με γειτονικά κράτη μέλη, τη Βουλγαρία και την Ελλάδα. Η συνιστώσα II του ΜΠΒ χρηματοδοτεί επίσης τη συμμετοχή της **Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας** στο διακρατικό πρόγραμμα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας του ΕΤΠΑ «Νοτιανατολική Ευρώπη».

Όπως και κατά το 2007, οι προϋποθέσεις για τα προγράμματα στο πλαίσιο της συνιστώσας II στο **Κοσσυφοπέδιο** δεν εκπληρώθηκαν κατά το 2008. Έτσι, τα κεφάλαια για τη συνιστώσα II μεταφέρθηκαν στη συνιστώσα I.

Η συνιστώσα II του ΜΠΒ στο **Μαυροβούνιο** περιλαμβάνει τέσσερα διμερή διασυνοριακά προγράμματα με τις γειτονικές χώρες, την Κροατία, τη Σερβία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και την Αλβανία, καθώς και τη συμμετοχή στο πρόγραμμα διασυνοριακής συνεργασίας «Αδριατική». Όσον αφορά τη συμμετοχή στα διακρατικά προγράμματα ΕΤΠΑ, η συνιστώσα II του ΜΠΒ χρηματοδοτεί τη συμμετοχή του Μαυροβουνίου στα προγράμματα «Νοτιανατολική Ευρώπη» και «Μεσόγειος».

Τα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας στη **Σερβία** περιλαμβάνουν τρία διμερή προγράμματα με το Μαυροβούνιο, την Κροατία και τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, τρία διμερή με γειτονικά κράτη μέλη, ήτοι την Ουγγαρία, τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία, καθώς και τη συμμετοχή της Σερβίας στο πολυμερές διασυνοριακό πρόγραμμα «Αδριατική» του ΜΠΒ. Επιπλέον, η συνιστώσα II του ΜΠΒ χρηματοδοτεί τη συμμετοχή της Σερβίας στο διακρατικό πρόγραμμα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας του ΕΤΠΑ «Νοτιανατολική Ευρώπη».

Το 2008, η συνιστώσα II του ΜΠΒ υποστήριξε το διασυνοριακό πρόγραμμα μεταξύ **Τουρκίας** και Βουλγαρίας. Επιπλέον, χορηγήθηκαν κεφάλαια στο πλαίσιο της συνιστώσας II του ΜΠΒ στην Τουρκία για τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα του ΕΜΓΕΣ για τις θαλάσσιες λεκάνες.

2.1.3.3. Συνιστώσες III και IV

Ο προγραμματισμός των συνιστωσών III και IV πραγματοποιείται μέσω πολυετών προγραμμάτων, τα οποία καταρτίζονται αρχικά για τρία έτη, αλλά που μπορούν να παραταθούν για περισσότερα έτη. Με βάση τα στρατηγικά πλαίσια συνοχής, οι δικαιούχοι υποψήφιες χώρες σχεδιάζουν πολυετή επιχειρησιακά προγράμματα ανά συνιστώσα (συνιστώσα IV) ή ανά θέμα (συνιστώσα III), μετά από διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς, που συμφωνούνται, εν συνεχεία, με την Επιτροπή για επίσημη έγκριση, κατόπιν διαβουλεύσεων με την αρμόδια επιτροπή των κρατών μελών: την επιτροπή συντονισμού των κεφαλαίων (COCOF) για τη συνιστώσα III, και την COCOF και την επιτροπή ευρωπαϊκού κοινωνικού ταμείου για τη συνιστώσα IV.

Όπως τα Διαρθρωτικά Ταμεία, κατά τον ίδιο τρόπο και τα πολυετή προγράμματα στο πλαίσιο των συνιστωσών III και IV παρέχουν σταθερό δημοσιονομικό πλαίσιο για μία τριετία. Τούτο είναι θεμελιώδες για την εφαρμογή μεσοπρόθεσμων επενδυτικών στρατηγικών στον τομέα των μεταφορών, του περιβάλλοντος, της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων. Όπως και τα Διαρθρωτικά Ταμεία, το πιο μακροπρόθεσμο αυτό χρηματοδοτικό πλαίσιο συμβαδίζει με μία αυστηρή χρηματοδοτική διαχείριση για να διασφαλίσει την πλήρη απορρόφηση των κεφαλαίων.

2.1.3.3.1. Συνιστώσα III

Η συνιστώσα III καλύπτει τρεις διαφορετικούς τομείς βοήθειας: τις μεταφορές, το περιβάλλον και την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα, που αντικατοπτρίζουν τις παρεμβάσεις του Ταμείου Συνοχής στα κράτη μέλη. Η συνιστώσα III θα εφαρμοστεί επομένως με χωριστά επιχειρησιακά προγράμματα (ΕΠ), καθένα από τα οποία καλύπτει τα θέματα αυτά (στην περίπτωση της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, για την περίοδο 2007-2009, θα εφαρμοστεί μόνο ένα πρόγραμμα για το περιβάλλον και τις μεταφορές).

Τρία πολυετή επιχειρησιακά προγράμματα για την περίοδο 2007-2009 εγκρίθηκαν το 2007 για την **Κροατία**. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα για την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα αποτελείται από 3 άξονες προτεραιότητας: βελτίωση του αναπτυξιακού δυναμικού των μειονεκτικών περιοχών, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της Κροατίας και τεχνική βοήθεια. Το ΕΠ για τις μεταφορές συνίσταται σε 3 άξονες προτεραιότητας: αναβάθμιση του σιδηροδρομικού συστήματος μεταφορών της Κροατίας, αναβάθμιση του συστήματος εσωτερικής ναυσιπλοΐας και τεχνική βοήθεια. Το ΕΠ για το περιβάλλον συνίσταται σε 3 άξονες προτεραιότητας: ανάπτυξη των υποδομών διαχείρισης των λυμάτων για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των λυμάτων, προστασία των υδάτινων πόρων της Κροατίας χάρη στη βελτίωση του συστήματος υδροδότησης και του συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης των λυμάτων, καθώς και τεχνική βοήθεια.

Το ΕΠ για την περιφερειακή ανάπτυξη της **Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας** για την περίοδο 2007-2009 εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 29 Νοεμβρίου 2007. Ο γενικός στόχος του είναι να υποστηρίξει την αειφόρο ανάπτυξη της χώρας χάρη στη βελτίωση της υποδομής των μεταφορών και του περιβάλλοντος. Στον τομέα των μεταφορών, η βοήθεια εστιάζεται στη συνέχιση της ανάπτυξης του βασικού περιφερειακού δικτύου

μεταφορών της Νοτιανατολικής Ευρώπης (διάδρομοι VIII και X). Οι προτεραιότητες θα μετατοπιστούν προοδευτικά από το διάδρομο X στο διάδρομο VIII καθώς και από τις οδικές μεταφορές στις σιδηροδρομικές. Όσον αφορά την παροχή βοήθειας στον τομέα του περιβάλλοντος, οι ιδιαίτερα στοχοθετημένες επενδύσεις εστιάζονται στην επεξεργασία των λυμάτων και στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, τομείς όπου ο αντίκτυπος στον πληθυσμό και το φυσικό περιβάλλον είναι μεγαλύτερος.

Τα επιχειρησιακά προγράμματα της **Τουρκίας** εγκρίθηκαν με απόφαση της Επιτροπής στις 29 Νοεμβρίου 2007 (ΕΠ περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και περιβάλλον) και στις 7 Δεκεμβρίου 2007 (ΕΠ μεταφορές). Το ΕΠ για την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα περιλαμβάνει τρεις προτεραιότητες: βελτίωση του περιβάλλοντος των επιχειρήσεων, ενίσχυση της ικανότητας των επιχειρήσεων και αύξηση του επιχειρηματικού πνεύματος και τεχνική βοήθεια. Το ΕΠ για τις μεταφορές συνίσταται σε δύο άξονες προτεραιότητας: βελτίωση των σιδηροδρομικών υποδομών και βελτίωση των λιμενικών υποδομών. Τέλος, το ΕΠ για το περιβάλλον περιλαμβάνει τρεις προτεραιότητες: βελτίωση των υπηρεσιών υδροδότησης, αποχετεύσεων και επεξεργασίας των λυμάτων, βελτίωση της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων και τεχνική βοήθεια.

2.1.3.3.2 Συνιστώσα IV

Στο πλαίσιο της συνιστώσας IV, ένα πολυετές επιχειρησιακό πρόγραμμα για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων για την **Κροατία** εγκρίθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2007. Συνίσταται σε 4 άξονες προτεραιότητας: βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και της διαρκούς ενσωμάτωσης στην αγορά εργασίας, ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των μειονεκτούντων ατόμων, ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου και βελτίωση της ικανότητας επαγγελματικής ένταξης, και τεχνική βοήθεια.

Στην **Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας**, το επιχειρησιακό πρόγραμμα για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων εγκρίθηκε το Δεκέμβριο του 2007. Το πρόγραμμα αυτό περιστρέφεται γύρω από τρεις άξονες προτεραιότητας: απασχόληση – προσέλκυση περισσότερων ατόμων για την ένταξη και την παραμονή τους στην αγορά εργασίας, εκπαίδευση και κατάρτιση – επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο και βελτίωση της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων και κοινωνική ένταξη – προώθηση αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς.

Το πολυετές επιχειρησιακό πρόγραμμα για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων για την **Τουρκία** εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 7 Δεκεμβρίου 2007. Περιλαμβάνει τέσσερις άξονες προτεραιότητας: απασχόληση, εκπαίδευση, προσαρμοστικότητα με την προαγωγή της δια βίου μάθησης και κοινωνική ένταξη.

2.1.3.4 Συνιστώσα V

Βάσει της προσέγγισης που υιοθετήθηκε για την προετοιμασία των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης για τα κράτη μέλη, η βοήθεια που παρέχεται δυνάμει της συνιστώσας V προγραμματίζεται σε πολυετή βάση που καλύπτει την περίοδο 2007-2013. Ωστόσο, δεδομένου ότι το χρηματοδοτικό κονδύλιο σύμφωνα με το ΕΠΕΣ, καθορίστηκε μόνον για τα έτη 2007-2009 και υπόκειται σε ετήσια επικαιροποίηση ώστε να συμπεριλάβει τα επόμενα έτη, τα προγράμματα της συνιστώσας V τροποποιούνται σε ετήσια βάση για να ληφθούν υπόψη οι νέες χρηματοδοτικές χορηγήσεις καθώς και όλες οι αναγκαίες τεχνικές αλλαγές. Μετά από διαβουλεύσεις με τον ενδιαφερόμενο, τα προγράμματα, καθώς και οι

τροποποιήσεις εγκρίνονται από την Επιτροπή κατόπιν διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της επιτροπής αγροτικής ανάπτυξης.

Λόγω του χρόνου που απαιτείται για τη δημιουργία του συστήματος πλήρους αποκεντρωμένης εφαρμογής και βάσει της πείρας που αποκτήθηκε από το πρόγραμμα SAPARD¹², οι χρηματοδοτικές χορηγήσεις στο πλαίσιο της συνιστώσας V ακολουθούν προσέγγιση σταδιακής εισαγωγής, με συγκέντρωση στο τέλος του προγράμματος των εκταμιεύσεων των κεφαλαίων του ΜΠΒ για την αγροτική ανάπτυξη. Συνεπώς, η χρηματοδότηση για τα πρώτα τέσσερα έτη της περιόδου εφαρμογής, ήτοι 2007, 2008, 2009 και 2010, παρουσιάζει χαμηλότερο ποσοστό της πλήρους κατανομής της συνιστώσας V, το οποίο πρόκειται να αυξηθεί σημαντικά κατά τα επόμενα έτη. Η Κροατία αποτελεί τη μόνη εξαίρεση σ' αυτό τον κανόνα, καθώς ήταν η μόνη υποψήφια χώρα η οποία δημιούργησε σύστημα SAPARD για να επωφεληθεί από τα κεφάλαια SAPARD πριν από την εφαρμογή της συνιστώσας για την αγροτική ανάπτυξη του ΜΠΒ.

Ένα πολυετές 2007–2013 ΕΠ για την αγροτική ανάπτυξη για την **Κροατία** εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 25 Φεβρουαρίου 2008¹³. Συνίσταται σε 3 άξονες προτεραιότητας: βελτίωση της αποτελεσματικότητας της αγοράς και εφαρμογή των κοινοτικών προτύπων, προπαρασκευαστικές δράσεις για την εφαρμογή των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων και των στρατηγικών τοπικής αγροτικής ανάπτυξης και ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας.

Στην **Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας**, ένα πολυετές πρόγραμμα για την αγροτική ανάπτυξη για την περίοδο 2007-2013 εγκρίθηκε το 2008¹⁴. Το πρόγραμμα συνίσταται σε 3 άξονες προτεραιότητας: βελτίωση της αποτελεσματικότητας της αγοράς και εφαρμογή των κοινοτικών προτύπων, προπαρασκευαστικές δράσεις για εφαρμογή των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων και των στρατηγικών τοπικής αγροτικής ανάπτυξης και ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας.

Το πολυετές επιχειρησιακό πρόγραμμα για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη προετοιμάστηκε από την **Τουρκία** το 2007 και εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 25 Φεβρουαρίου 2008¹⁵. Συνίσταται σε τρεις άξονες προτεραιότητας: βελτίωση της αποτελεσματικότητας της αγοράς και εφαρμογή των κοινοτικών προτύπων, προπαρασκευαστικές δράσεις για την εφαρμογή των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων και της προσέγγισης Leader και ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας.

2.2. Τρόποι και δομές εφαρμογής

Σκοπός του ΜΠΒ είναι να μεταβιβάσουν η τεχνογνωσία και η εμπειρία στις δικαιούχους χώρες, με την ενίσχυση της οικειοποίησης και της υπευθυνότητας των χωρών όσον αφορά την υλοποίηση της βοήθειας. Κατά τη διάρκεια ζωής του μηχανισμού, αναμένεται, επομένως, ότι η αποκεντρωμένη διαχείριση - στο πλαίσιο της οποίας οι εθνικές αρχές των δικαιούχων χωρών θα αναλάβουν πλήρως την ευθύνη προγραμματισμού και εκτέλεσης - θα καταστεί ο κανόνας στη διαχείριση του ΜΠΒ. Η ταχεία επίτευξη αυτού του στόχου θα εξαρτηθεί από τις διοικητικές ικανότητες κάθε δικαιούχου χώρας και από την ικανότητά της να εξασφαλίσει τη δημιουργία κατάλληλων συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου. Κάθε χώρα, ως εκ τούτου, θα πρέπει να διαθέτει ειδικές στρατηγικές, σχέδια δράσης και χρονοδιαγράμματα για να

¹² Ειδικό πρόγραμμα προσχώρησης για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη.

¹³ Απόφαση C/2008/650 της Επιτροπής.

¹⁴ Το πρόγραμμα εγκρίθηκε με την απόφαση C/2007/677 της Επιτροπής της 25ης Φεβρουαρίου 2008.

¹⁵ Απόφαση C/2008/691 της Επιτροπής.

προχωρήσει προς την επίτευξη αυτού του στόχου, ενώ ταυτόχρονα θα προετοιμάζει τις εθνικές αρχές, ούτως ώστε να αποκτήσουν επαρκείς ικανότητες για τις αυξημένες ευθύνες.

Τα ετήσια προγράμματα για τις **δυνάμει υποψήφιες χώρες** στο πλαίσιο των συνιστώσων I και II (με εξαίρεση τα προγράμματα διασυννοριακής συνεργασίας με τα κράτη μέλη που εκτελούνται με κοινή διαχείριση) εκτελούνται στην ουσία σε αποκεντρωμένη βάση, με σαφή στόχο την παροχή βοήθειας στις χώρες, ούτως ώστε να αναλάβουν σταδιακά περισσότερες ευθύνες και να προχωρήσουν στην αποκεντρωμένη διαχείριση.

Όσον αφορά τις προετοιμασίες για την ανάθεση αρμοδιοτήτων διαχείρισης, οι δυνάμει υποψήφιες χώρες βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια και ορισμένες από αυτές έχουν ήδη αρχίσει να δημιουργούν τις απαραίτητες δομές διαχείρισης και έχουν προετοιμάσει το χάρτη πορείας τους προς την αποκεντρωμένη διαχείριση. Κατά τη διάρκεια του 2008, η **Αλβανία** και η **Βοσνία-Ερζεγοβίνη** συνέχισαν τις προετοιμασίες τους για την αποκεντρωμένη διαχείριση των κεφαλαίων του ΜΠΒ, ενώ το **Κοσσυφοπέδιο** βρισκόταν σε πολύ πρώιμο στάδιο όσον αφορά την εκπόνηση χάρτη πορείας για την αποκέντρωση. Οι εργασίες που οδηγούν στο σύστημα αποκεντρωμένης διαχείρισης με εκ των προτέρων ελέγχους είχαν προχωρήσει στο **Μαυροβούνιο**. Η κυβέρνηση δημιούργησε τα όργανα για την αποκεντρωμένη διαχείριση και διόρισε τους προϊσταμένους των λειτουργιών και των δομών της. Η **Σερβία** κατάρτισε ένα χάρτη πορείας του συστήματος αποκεντρωμένης διαχείρισης τον Ιανουάριο του 2008 και, τον Απρίλιο του 2008, χάραξε τη στρατηγική για την προετοιμασία της διαπίστευσης της αποκεντρωμένης διαχείρισης. Διορίστηκαν όλοι οι βασικοί φορείς όσον αφορά την προετοιμασία του συστήματος στη σερβική διοίκηση.

Για όλες τις **υποψήφιες χώρες**, ο μεσοπρόθεσμος στόχος είναι η πλήρως αποκεντρωμένη διαχείριση, δηλ. με μόνον *εκ των υστέρων* έλεγχο από την Επιτροπή. Σημειώνεται ότι η βοήθεια δυνάμει της συνιστώσας V μπορεί να υλοποιηθεί μόνον με πλήρως αποκεντρωμένο τρόπο από την αρχή, χωρίς *εκ των προτέρων* ελέγχους.

Τον Απρίλιο του 2008, οι αρχές της Κροατίας κοινοποίησαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την εθνική τους διαπίστευση των δομών λειτουργίας που είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση και την υλοποίηση των συνιστώσων I έως IV του ΜΠΒ, το οποίο οδήγησε σε έξι αποφάσεις για ανάθεση των αρμοδιοτήτων διαχείρισης στην **Κροατία** για την αποκεντρωμένη διαχείριση των συνιστώσων I έως IV του ΜΠΒ. Η Κροατία προτίθεται να προχωρήσει σε πλήρη αποκέντρωση το 2010, δηλ. χωρίς *εκ των προτέρων* ελέγχους. Στα τέλη του έτους, αναμένονται οι τελευταίες αποφάσεις για την ανάθεση των αρμοδιοτήτων διαχείρισης για τη συνιστώσα V (γεωργία και αγροτική ανάπτυξη).

Το 2008, η Επιτροπή υποστήριξε μέσω του CARDS, τις εθνικές αρχές της **Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας** στην προετοιμασία τους για αποκεντρωμένη διαχείριση. Χορηγήθηκε βοήθεια στις διαρθρώσεις και τις αρχές, όπως καθορίζονται στο άρθρο 21 του κανονισμού εφαρμογής του ΜΠΒ, για να προετοιμάσουν τη διαπίστευση του συστήματος αποκεντρωμένης διαχείρισης. Εν τω μεταξύ, το ετήσιο πρόγραμμα του 2008 του ΜΠΒ αποτέλεσε αντικείμενο αποκεντρωμένης διαχείρισης.

Το 2008, οι προσπάθειες της **Τουρκίας** επικεντρώθηκαν κυρίως στην ολοκλήρωση της εσωτερικής διαδικασίας για τη διαπίστευση της αποκεντρωμένης διαχείρισης. Στην περίπτωση των συνιστώσων I και II του ΜΠΒ, οι διαδικασίες αυτές διευκολύνθηκαν από το γεγονός ότι υπήρχαν ήδη αποκεντρωμένες διαρθρώσεις και συστήματα στο πλαίσιο της προ του ΜΠΒ βοήθειας. Στις 29 Οκτωβρίου 2008, η Επιτροπή ανέθεσε αρμοδιότητες αποκεντρωμένης διαχείρισης για τη συνιστώσα I στις τουρκικές αρχές και για τη συμμετοχή

της Τουρκίας στο πρόγραμμα της Λεκάνης του Εύξεινου Πόντου στο πλαίσιο του ΕΜΓΕΣ, την 1^η Δεκεμβρίου 2008. Το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης θα εφαρμοστεί με την ανάθεση αρμοδιοτήτων αποκεντρωμένης διαχείρισης χωρίς *εκ των προτέρων* ελέγχους στην Τουρκική Δημοκρατία. Μία διερευνητική αποστολή της Επιτροπής διαπίστωσε, τον Οκτώβριο 2008, σοβαρές καθυστερήσεις στην προετοιμασία της διαδικασίας διαπίστευσης και το νέο χρονοδιάγραμμα προέβλεπε ότι η διαπίστευση θα πραγματοποιούταν μάλλον κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2009, ενώ, κατά πάσα πιθανότητα, η ανάθεση της διαχείρισης δεν θα επιτυγχάνετο πριν από το 2010. Η Επιτροπή ανέλαβε τη δέσμευση να βοηθήσει αυτή τη διαδικασία με συμβουλευτικές αποστολές και με παροχή *συγκεκριμένων* συμβουλών ανάλογα με την περίπτωση. .

Τα **προγράμματα πολλαπλών δικαιούχων** αποτελούν αντικείμενο κεντρικής και από κοινού διαχείρισης. Η κεντρική διαχείριση πραγματοποιείται κυρίως υπό μορφή εφαρμογής από τις υπηρεσίες της Επιτροπής στην έδρα της. Η κοινή διαχείριση είναι συμπληρωματική της κεντρικής διαχείρισης ως προς το ότι η Επιτροπή διαχειρίζεται τα κεφάλαια από κοινού με ένα διεθνή οργανισμό.

2.3. Επισκόπηση των εφαρμοζόμενων προγραμμάτων του ΜΠΒ.

Το 2008, συνήφθησαν συμβάσεις στην **Αλβανία** για τα πρώτα έργα 2007 του ΜΠΒ, ενώ το πρόγραμμα 2008 δεν είχε τεθεί σε εφαρμογή. Στα τέλη του 2008, τα ποσοστά σύναψης συμβάσεων για τα έργα 2007 του ΜΠΒ είχαν φθάσει σε 15%. Στο πλαίσιο της συνιστώσας I, τρία έργα 2007 του ΜΠΒ αποτέλεσαν αντικείμενο σύναψης συμβάσεων, ενώ, στο πλαίσιο της συνιστώσας II, κανένα έργο δεν αποτέλεσε αντικείμενο συμβάσεων. Η πρόσκληση υποβολής προτάσεων για το πρόγραμμα του ΕΤΠΑ «Νοτιοανατολική Ευρώπη» που υπάγεται στη διασυνοριακή συνεργασία στο πλαίσιο του ΜΠΒ 2007 προκηρύχθηκε, χωρίς όμως να έχει οδηγήσει προς το παρόν σε σύναψη σύμβασης.

Στη **Βοσνία – Ερζεγοβίνη**, η συμφωνία-πλαίσιο ΜΠΒ υπεγράφη στις 20 Φεβρουαρίου 2008 και ετέθη σε ισχύ στις 30 Ιουλίου 2008 μετά την κύρωσή της από την προεδρία της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης. Ωστόσο, οι διατάξεις για την φοροαπαλλαγή δεν εφαρμόστηκαν δεόντως μέχρι το Δεκέμβριο 2008, όταν η βουλή των λαών της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης ενέκρινε τις τροποποιήσεις του νόμου σχετικά με την απαλλαγή από το ΦΠΑ των κεφαλαίων του ΜΠΒ, ανοίγοντας έτσι το δρόμο για την εφαρμογή των προγραμμάτων του ΜΠΒ. Στο πλαίσιο της συνιστώσας II, εγκρίθηκαν οι αποφάσεις χρηματοδότησης για τα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας 2008, αν και οι σχετικές συμφωνίες χρηματοδότησης γι' αυτά τα προγράμματα δεν υπογράφηκαν το 2008. Τούτο σημαίνει ότι, κατά τη διάρκεια του 2008, δεν υπήρξε εφαρμογή για καμία από τις συνιστώσες του ΜΠΒ.

Οι διαχειριστικές εξουσίες για την αποκεντρωμένη διαχείριση των συνιστωσών I έως IV του ΜΠΒ στην **Κροατία** ανατέθηκαν με τις αντίστοιχες αποφάσεις της Επιτροπής στα τέλη του 2008. Αυτές οι αποφάσεις αποτελούν το μοχλό ενεργοποίησης της χορήγησης της βοήθειας στο πλαίσιο των συνιστωσών I έως IV του ΜΠΒ. Συνεπώς, οι συμφωνίες χρηματοδότησης για τα αντίστοιχα προγράμματα 2007 που υλοποιούνται με αποκεντρωμένη διαχείριση δεν μπόρεσαν να υπογραφούν όσο δεν εκδίδονταν οι αποφάσεις. Τούτο σημαίνει στην πραγματικότητα ότι η Κροατία δεν άρχισε να εφαρμόζει τη βοήθεια του ΜΠΒ κατά τη διάρκεια του 2008.

Κατά το 2008, συνήφθησαν συμβάσεις για τα πρώτα έργα ΜΠΒ 2007 στο πλαίσιο της συνιστώσας I στην **Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας**, και στα τέλη του έτους το ποσοστό σύναψης συμβάσεων έφθασε σε 25%. Στο πλαίσιο της συνιστώσας II,

η υλοποίηση όλων των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας του ΜΠΒ καθυστερούσε πολύ. Προς τα τέλη του 2007, εγκρίθηκαν τέσσερα προγράμματα και όλες οι αντίστοιχες συμφωνίες χρηματοδότησης υπογράφηκαν το 2008, αλλά, καθώς δεν είχαν δημιουργηθεί ακόμη οι δομές κοινής διαχείρισης, δεν μπόρεσε να προκηρυχθεί πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Στο πλαίσιο των συνιστώσων III και IV δεν υπήρξε εφαρμογή προγραμμάτων ΜΠΒ το 2008. Εντούτοις, ξεκίνησαν ορισμένες προπαρασκευαστικές δραστηριότητες για δύο σημαντικά έργα του επιχειρησιακού προγράμματος περιφερειακής ανάπτυξης στο πλαίσιο της συνιστώσας III. Στο πλαίσιο της συνιστώσας V για την αγροτική ανάπτυξη, το 2008 ήταν το έτος προετοιμασίας για τη διαπίστευση των επιχειρησιακών διαρθρώσεων και έτσι δεν εφαρμόστηκε κανένα πρόγραμμα.

Στο πλαίσιο της συνιστώσας I, το Γραφείο Συνδέσμου της Επιτροπής (ECLO) έλαβε τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσει την αποτελεσματική υλοποίηση του ΜΠΒ 2007 στο **Κοσσυφοπέδιο** και κατέστη δυνατό να επιτευχθεί ο πολύ φιλόδοξος στόχος της δέσμευσης για το 2008. Το 2008, το Γραφείο Συνδέσμου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανέλαβε τη δέσμευση για 50% του προγράμματος ΜΠΒ 2007 για το οποίο ήταν υπεύθυνο.

Κατά τη διάρκεια του 2008, ξεκίνησε να εφαρμόζεται στο **Μαυροβούνιο** το πρόγραμμα ΜΠΒ 2007. Έως τα τέλη του έτους, συνήφθησαν συμβάσεις για ένα μεγάλο οδικό έργο, ένα έργο για τη μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης και ένα έργο βοήθειας για την ενίσχυση των ικανοτήτων. Επιπλέον, το 2008, ξεκίνησαν προπαρασκευαστικές δραστηριότητες για την εφαρμογή του ΜΠΒ 2008, καθώς και για το σχεδιασμό και την προετοιμασία του ΜΠΒ 2009. Δεδομένου ότι η συμφωνία χρηματοδότησης για το εθνικό πρόγραμμα ΜΠΒ 2007 υπεγράφη τον Απρίλιο του 2008 και η σύναψη συμβάσεων για τα έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του ΜΠΒ ξεκίνησε μόλις κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2008, η ίδια η εφαρμογή του εν λόγω προγράμματος ΜΠΒ δεν έχει ξεκινήσει ακόμη.

Κανένα πρόγραμμα ΜΠΒ δεν υλοποιήθηκε το 2008 καθώς η συμφωνία-πλαίσιο κυρώθηκε από το κοινοβούλιο στην **Τουρκία** και ετέθη σε ισχύ μόλις στις 24 Δεκεμβρίου 2008. Στο πλαίσιο της συνιστώσας I, η συμφωνία χρηματοδότησης του 2007 υπεγράφη και ετέθη σε ισχύ στις 24 Δεκεμβρίου 2008, οπότε ξεκίνησε η εφαρμογή αυτού του προγράμματος. Στο πλαίσιο της συνιστώσας II, η συμφωνία χρηματοδότησης 2007 για τη συμμετοχή της Τουρκίας στο πρόγραμμα ΕΜΓΕΣ «Λεκάνη του Εύξεινου Πόντου» υπογράφηκε και ετέθη σε ισχύ στις 31 Δεκεμβρίου 2008. Η εφαρμογή συνδέεται με τους όρους που καθορίστηκαν στην απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την ανάθεση των διαχειριστικών εξουσιών κατά τρόπο ισοδύναμο με αυτόν που ισχύει για τη συνιστώσα I. Όσον αφορά τις λοιπές συνιστώσες, η πραγματική εφαρμογή των προγραμμάτων δεν έχει αρχίσει, καθώς εξαρτάται από την ολοκλήρωση των διαδικασιών που απαιτούνται για την ανάθεση των εξουσιών στον τομέα της αποκεντρωμένης διαχείρισης.

3. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

3.1. Παρακολούθηση

Ο γενικός στόχος της παρακολούθησης είναι να ενισχυθούν η καταλληλότητα, η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, ο αντίκτυπος και η βιωσιμότητα της βοήθειας στα Δυτικά Βαλκάνια και στην Τουρκία. Μέσω της παρακολούθησης, η Επιτροπή διαθέτει τακτικές αναλυτικές αξιολογήσεις για την εφαρμογή των έργων και προγραμμάτων.

Στην περίπτωση της **αποκεντρωμένης διαχείρισης**, η δικαιούχος χώρα δημιουργεί επιτροπή παρακολούθησης του ΜΠΒ, η οποία αναλαμβάνει να εξασφαλίσει τη συνοχή και το συντονισμό καθώς και την εκτέλεση των συνιστώσων του ΜΠΒ. Η επιτροπή συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το χρόνο. Η επιτροπή παρακολούθησης του ΜΠΒ επικουρείται από τομεακές επιτροπές παρακολούθησης που δημιουργούνται στο πλαίσιο κάθε συνιστώσας ΜΠΒ. Οι τομεακές επιτροπές παρακολούθησης υποβάλλουν έκθεση στην επιτροπή παρακολούθησης του ΜΠΒ. Οι πρώτες επιτροπές παρακολούθησης συνεδρίασαν το 2008 στην Κροατία (στις 2 Ιουλίου 2008, ενώ το Μάιο/Ιούνιο είχαν προηγηθεί οι πρώτες συνεδριάσεις των τομεακών επιτροπών του ΜΠΒ), στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (21 Νοεμβρίου 2008) και στην Τουρκία (1 Ιουλίου 2008).

Στην περίπτωση προγραμμάτων **κεντρικής ή κοινής διαχείρισης**, ο κανονισμός εκτέλεσης του ΜΠΒ ορίζει ότι η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει τις δράσεις που θεωρεί απαραίτητες για την παρακολούθηση των σχετικών προγραμμάτων. Το 2008, δεν υπήρξε παρακολούθηση των έργων του ΜΠΒ, δεδομένου ότι τα προγράμματα ΜΠΒ για το 2007 και το 2008 άρχισαν μόλις να εκτελούνται.

3.2. Αποτελέσματα αξιολόγησης

Ο στόχος των αξιολογήσεων είναι να βελτιώσουν την ποιότητα, την αποτελεσματικότητα και τη συνοχή της βοήθειας που παρέχεται από κοινοτικά κονδύλια, καθώς και τη στρατηγική και την εκτέλεση των προγραμμάτων. Τα έγγραφα πολυετούς ενδεικτικού σχεδιασμού (ΕΠΕΣ) υπόκεινται σε *εκ των υστέρων* τακτική αξιολόγηση η οποία διεξάγεται από την Επιτροπή.

Το 2008, πραγματοποιήθηκε εσωτερική *εκ των προτέρων* αξιολόγηση του ΜΠΒ που ήταν εστιασμένη στα ΕΠΕΣ. Συνέκρινε τα ΕΠΕΣ 2007-2009 με τα ΕΠΕΣ 2008-2010 και ανέλυε τη βελτίωση που σημειώθηκε όσον αφορά την ποιότητα, τη συνέπεια και τη συνοχή της δεύτερης γενιάς των εγγράφων προγραμματισμού και έκανε συστάσεις για τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να βελτιωθεί η ποιότητα και η χρησιμότητα αυτών των εγγράφων.

Τα προγράμματα θα υπόκεινται σε *εκ των προτέρων* αξιολογήσεις, καθώς και σε ενδιάμεσες και, όπου είναι σκόπιμο, *εκ των υστέρων* αξιολογήσεις σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις που προβλέπονται για κάθε συνιστώσα του ΜΠΒ στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 718/2007 της Επιτροπής. Κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης ενός προγράμματος, διενεργείται τουλάχιστον μία ενδιάμεση αξιολόγηση, ιδίως όταν, κατά την παρακολούθηση του προγράμματος, διαπιστωθεί σημαντική απόκλιση από τους στόχους που είχαν καθοριστεί αρχικά. Η *εκ των υστέρων* αξιολόγηση της υλοποίησης της βοήθειας περιλαμβάνει τα απτά αποτελέσματα κάθε συνιστώσας του ΜΠΒ. Σε περίπτωση από κοινού διαχείρισης, η *εκ των υστέρων* αξιολόγηση μπορεί να πραγματοποιηθεί από κοινού με άλλους χορηγούς.

Το 2008, δεν διεξήχθη καμία αξιολόγηση σε επίπεδο προγράμματος, δεδομένου ότι η εκτέλεση των προγραμμάτων του πρώτου και του δεύτερου έτους του ΜΠΒ άρχισε μόλις το 2008 και έτσι δεν μπορούν να αντληθούν διδάγματα.

3.3. Εκθέσεις

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 718/2007 της Επιτροπής, ο εθνικός συντονιστής του ΜΠΒ πρέπει να διαβιβάζει στην Επιτροπή και στον εθνικό διατάκτη, μετά από εξέταση από την επιτροπή παρακολούθησης του ΜΠΒ, ετήσιες και τελικές εκθέσεις για την υλοποίηση της βοήθειας δυνάμει του κανονισμού για το ΜΠΒ.

Όσον αφορά την **Κροατία**, η πρώτη ετήσια έκθεση ΜΠΒ εκπονήθηκε τον Αύγουστο του 2008 μετά τη συνεδρίαση της επιτροπής παρακολούθησης ΜΠΒ της 2ας Ιουλίου 2008. Όσον αφορά τις τομεακές ετήσιες εκθέσεις, η πρώτη ετήσια έκθεση της Επιτροπής για τη βοήθεια που καλύπτει τη μεταβατική περίοδο και τη θεσμική ανάπτυξη καταρτίστηκε τον Ιούνιο 2008, μετά τη συνεδρίαση της τομεακής επιτροπής ΜΠΒ για την τεχνική βοήθεια και τη θεσμική ανάπτυξη της 26^{ης} Μαΐου 2008. Οι πρώτες τομεακές ετήσιες εκθέσεις εφαρμογής που καλύπτουν τις δραστηριότητες 2007 των τριών επιχειρησιακών προγραμμάτων της συνιστώσας III υπεβλήθησαν το 2008 στην Επιτροπή. Όσον αφορά την **Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας**, το σχέδιο της ετήσιας έκθεσης ΜΠΒ δεν ήταν ακόμη έτοιμο για να σταλεί για εξέταση στα μέλη της επιτροπής παρακολούθησης του ΜΠΒ.

Όσον αφορά την **Τουρκία**, ενώ δεν αναφέρθηκε καμία πρόοδος όσον αφορά την υλοποίηση της κοινοτικής βοήθειας, η Επιτροπή βάσισε την αξιολόγησή της για το σύνολο του ΜΠΒ στις ετήσιες τομεακές εκθέσεις, σε συνδυασμό με την κατάσταση προόδου που είχε αναφερθεί κατά τη συνεδρίαση της επιτροπής παρακολούθησης του ΜΠΒ. Η ετήσια τομεακή έκθεση υλοποίησης της συνιστώσας I του ΜΠΒ υποβλήθηκε στην Επιτροπή ενόψει της συνεδρίασης της τομεακής επιτροπής της συνιστώσας I του ΜΠΒ στις 12 Ιουνίου 2008. Όσον αφορά τη συνιστώσα II, συμφωνήθηκε ότι δεν απαιτείται για το 2007 ετήσια τομεακή έκθεση εφαρμογής. Για τη συνιστώσα III, οι τρεις ετήσιες τομεακές εκθέσεις που καλύπτουν τα επιχειρησιακά προγράμματα για την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα, τις μεταφορές και το περιβάλλον υποβλήθηκαν στην Επιτροπή στις 30 Ιουνίου 2008, αφού συζητήθηκαν και μονογράφηκαν από τις αντίστοιχες τομεακές επιτροπές παρακολούθησης. Τέλος, για τη συνιστώσα IV, στις 26 Ιουνίου 2008 η ετήσια τομεακή έκθεση 2007 για την υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων στην Τουρκία διαβιβάστηκε στην Επιτροπή αφού εξετάστηκε από την σχετική τομεακή επιτροπή παρακολούθησης στη συνεδρίασή της της 17^{ης} Ιουνίου 2008.

Το 2008, δεν καταρτίστηκε καμία έκθεση για την υλοποίηση των προγραμμάτων στο πλαίσιο της συνιστώσας V, δεδομένου ότι δεν είχε ακόμη αρχίσει η εφαρμογή αυτής της συνιστώσας.

4. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΧΟΡΗΓΩΝ ΜΕ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΧΟΡΗΓΟΥΣ

Στις 23 και 24 Οκτωβρίου 2008 διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες διάσκεψη συντονισμού των χορηγών. Η εν λόγω διάσκεψη διοργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατόπιν της εντολής που της δόθηκε δυνάμει του κανονισμού ΜΠΒ για να προωθήσει το συντονισμό των χορηγών μαζί με τα κράτη μέλη.

Σκοπός της διάσκεψης αυτής ήταν να συμφωνηθεί μία σειρά συστάσεων για τον τρόπο βελτίωσης της αποτελεσματικότητας της βοήθειας μέσω κοινών δράσεων από τους χορηγούς και τις δικαιούχους χώρες, καθώς και για τον τρόπο προώθησης της οικειοποίησης της βοήθειας από τη χώρα. Ελήφθη μέριμνα για να αποφευχθεί να δημιουργηθούν νέες δομές και, αντ' αυτού, να χρησιμοποιηθούν οι ήδη υφιστάμενες δομές και οι μηχανισμοί συντονισμού και να βελτιωθεί η λειτουργικότητά τους.

Τα βασικά συμπεράσματα της διάσκεψης συντονισμού των χορηγών ήταν η επιβεβαίωση της ανάγκης για ένα κοινό στρατηγικό στόχο για τη βοήθεια στα Δυτικά Βαλκάνια και την Τουρκία, της ανάγκης να επιτευχθεί συναίνεση όσον αφορά το γεγονός ότι ο συντονισμός των χορηγών θα πρέπει να κατευθύνεται από το πνεύμα και τις αρχές της δήλωσης του

Παρισιού για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας (αν και οι πέντε αρχές ενσωματώθηκαν στους μηχανισμούς προγραμματισμού και εφαρμογής του ΜΠΒ, ορισμένοι τομείς χρειάζονται περαιτέρω ενίσχυση) και η ανάγκη να οικειοποιηθούν οι δικαιούχοι χώρες τη βοήθεια ενισχύοντας τις διοικητικές ικανότητές τους και τα οικεία συστήματα χρηματοδότησης και δημοσίων συμβάσεων, ούτως ώστε να καταστεί δυνατό να διεξαχθεί ομαλά η διαδικασία συντονισμού. Η διάσκεψη υπογράμμισε επίσης την εφαρμογή συνεργασίας και συνεργιών μεταξύ χορηγών των Δυτικών Βαλκανίων και της Τουρκίας βάσει σαφούς και αξιόπιστης επισκόπησης των δραστηριοτήτων των χορηγών στις χώρες του ΜΠΒ και την ανάγκη να ληφθεί υπόψη η πείρα των χωρών που προσχώρησαν στην ΕΕ το 2004 και το 2007. Τέλος, εξήχθη το συμπέρασμα ότι τα ενδεικτικά έγγραφα πολυετούς σχεδιασμού του ΜΠΒ θα πρέπει να καταστούν στρατηγικό εργαλείο για το συντονισμό των χορηγών στα Δυτικά Βαλκάνια και την Τουρκία, τόσο σε επίπεδο ΕΕ, όσο και σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

5. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΤΕΠ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΧΟ

Οι διεθνείς χρηματοδοτικοί οργανισμοί (ΔΧΟ) επέτρεψαν στις υποψήφιες και δυνάμει υποψήφιες χώρες να αποκτήσουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση και να αρχίσουν να πραγματοποιούν τις απαραίτητες επενδύσεις. Παράλληλα, οι δικαιούχοι υποχρεώθηκαν να υιοθετήσουν συνετές φορολογικές και νομισματικές πολιτικές για να διατηρήσουν την οικονομική τους ανάπτυξη. Σήμερα, τούτο οδηγεί σε μία κατάσταση στην οποία οι ανάγκες επένδυσης εξακολουθούν να είναι υψηλές, ενώ οι ικανότητες των δικαιούχων να αντέξουν ένα συνεχώς αυξανόμενο εξωτερικό έλλειμμα έχουν αρχίσει να φτάνουν τα όριά τους. Οι μη επιστρεπτές χορηγήσεις της ΕΕ και των διαφόρων άλλων χορηγών, συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών, σε συνδυασμό με τα δάνεια των διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών, έχουν καταστεί καθοριστικός πόρος για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, για τις επενδύσεις στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης, και για την αποκατάσταση και αναβάθμιση των υποδομών, χωρίς να εκτεθούν οι δικαιούχοι σε υπερβολικό δανεισμό.

Η Επιτροπή έχει αναλάβει τη δέσμευση να αναπτύξει στενότερα το συντονισμό μεταξύ της ΕΤΕπ της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ), του Συμβουλίου των Χωρών της Βαλτικής (CEB) και των άλλων ΔΧΟ που στηρίζουν τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη στα Δυτικά Βαλκάνια, ιδίως της συμβουλευτικής ομάδας των ΔΧΟ που δημιουργήθηκε το Μάρτιο του 2007 και προεδρεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΓΔ Διεύρυνσης).

Σκοπός της συμβουλευτικής ομάδας των ΔΧΟ είναι να στηρίξει και να βελτιώσει τη γενική συνεργασία μεταξύ των ΔΧΟ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις υποψήφιες και τις δυνάμει υποψήφιες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας στο πλαίσιο του ΜΠΒ. Η συμβουλευτική ομάδα του ΔΧΟ απαρτίζεται από αντιπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας, της ΕΤΕπ, της ΕΤΑΑ, της CEB, της Σκανδιναβικής Τράπεζας Επενδύσεων, της Σκανδιναβικής Εταιρείας Περιβαλλοντικής Χρηματοδότησης, της Εμπορικής και Αναπτυξιακής Τράπεζας του Ευξείνου Πόντου και του Συμβουλίου Περιφερειακής Συνεργασίας. Το έργο της αποτελεί μέρος μιας γενικής προσπάθειας που έχει σκοπό να διευκολύνει την ολοκλήρωση μεταξύ των χωρών της νότιο-ανατολικής Ευρώπης μεταξύ τους και με την ΕΕ, ακολουθώντας μία μάλλον περιφερειακή παρά εθνική προσέγγιση για την ανάπτυξη των υποδομών.

Το 2008, το πρόγραμμα εργασίας εφαρμόστηκε όπως είχε σχεδιαστεί. Τον Ιούνιο του 2008, πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση ολομέλειας και έγιναν προετοιμασίες για δεύτερη συνεδρίαση

ολομέλειας που προβλέπεται για τον Ιανουάριο 2009 η οποία θα επικεντρωθεί στη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση. Και οι τέσσερις τεχνικές ομάδες εργασίας (μεταφορές, ενέργεια, περιβάλλον και κοινωνικά θέματα) συνέχισαν τις δραστηριότητές τους το 2008. Τέλος, στα τέλη του 2008, η Επιτροπή ανέλαβε τη Γραμματεία της συμβουλευτικής ομάδας των ΔΧΟ, όπως προβλέπεται μετά το κλείσιμο του κοινού γραφείου Επιτροπής – Παγκόσμιας Τράπεζας.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 14^{ης} Μαΐου 2008, η Επιτροπή, η ΕΤΕπ, η ΕΤΑΑ και η ΕΤΑ εργάστηκαν για να δημιουργήσουν ένα πλαίσιο επενδύσεων για τα Δυτικά Βαλκάνια με άλλους ΔΧΟ και χορηγούς με σκοπό να ενισχύσουν την εναρμόνιση και τη συνεργασία στον τομέα των επενδύσεων για την κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη και να στηρίξουν την ανάπτυξη και τη σταθερότητα στην περιοχή.

Επίσης, το 2008, καταβλήθηκαν σημαντικές προσπάθειες για να συνεχιστεί η εφαρμογή των τριών πτυχών συνεργασίας με τους ΔΧΟ: μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενεργειακή απόδοση και υποδομές. *Ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα* – από την πλευρά της προσφοράς, η βοήθεια της ΕΕ που αποβλέπει την προώθηση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις διοχετεύεται στην περιοχή – στο παρελθόν – μέσω πολυάριθμων επιμέρους συμφωνιών με διάφορους διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη νοτιοανατολική Ευρώπη (IFI), που δημιουργήθηκε το 2005 οδήγησε στην ενοποίηση των πολυάριθμων συμφωνιών μικροπιστώσεων σε ολόκληρη την περιοχή σε ένα ενιαίο μέσο, εξασφάλισε τη βιωσιμότητα παλαιότερων χρηματοδοτήσεων και επέτρεψε να πραγματοποιηθούν κέρδη χάρη στην αποτελεσματική διαχείριση. Το πλέον εντυπωσιακό χαρακτηριστικό του EFSE (Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Ν.-Α. Ευρώπη) είναι το γεγονός ότι η κάλυψη των κινδύνων της συνεισφοράς της ΕΕ και των κρατών μελών έχει μελετηθεί για να προσελκύει τα ιδιωτικά κεφάλαια σε επενδύσεις μικροπιστώσεων. Από τα τέλη του 2008, το EFSE έχει εφαρμοστεί με επιτυχία. *Ενεργειακή απόδοση* – Η πτυχή αυτή αποβλέπει στην προώθηση των επενδύσεων στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο δημόσιο τομέα και στον τομέα των ΜΜΕ, με την αξιοποίηση των δράσεων που υποστηρίζουν τα εθνικά προγράμματα τα οποία αποβλέπουν (i) στην ευαισθητοποίηση του κοινού στο πρόβλημα της ενεργειακής απόδοσης και στις δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας· (ii) στην εφαρμογή της νομοθεσίας σχετικά με την οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και την οδηγία για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένης της ανανεώσιμης ενέργειας). Επιπλέον, η προαγωγή των επενδύσεων στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης ανταποκρίνεται στη σύσταση της Πράσινης Βίβλου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ενεργειακή απόδοση, η οποία ενθαρρύνει τους διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς να εξασφαλίζουν τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση των επενδύσεων στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης. *Προώθηση των επενδύσεων υποδομής* - η εγκατάσταση επαρκών δικτύων και υπηρεσιών υποδομής στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας, του περιβάλλοντος και του κοινωνικού τομέα είναι ουσιαστικής σημασίας για τη διασφάλιση βιώσιμης κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης στην περιοχή. Η ανεπάρκεια των χρηματοδοτικών πόρων και η έλλειψη πείρας των δικαιούχων στην προετοιμασία έργων που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τους διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς και άλλους χορηγούς ανάγονται στους κυριότερους παράγοντες που εμποδίζουν τη βελτίωση των υποδομών. Για να εξασφαλιστεί η παροχή πολλών υπηρεσιών που είναι απαραίτητες για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του πληθυσμού, όπως της ύδρευσης και της αποχέτευσης, της θέρμανσης, του ενεργειακού εφοδιασμού, των μεταφορών, της υγείας και της εκπαίδευσης, είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθούν επαρκείς επενδύσεις στον τομέα των υποδομών. Για όλες αυτές τις υπηρεσίες, η πρόσβαση στη χρηματοδότηση είναι θεμελιώδους σημασίας. Η υλοποίηση της πτυχής αυτής περιλαμβάνει επομένως τη δημιουργία

πολυτομεακού μηχανισμού πολλαπλών δικαιούχων για τα έργα υποδομών, που θα βοηθήσει τους δικαιούχους οργανισμούς σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο δήμων να προετοιμάσουν και να εκτελέσουν επενδυτικά έργα στις υποδομές που χρηματοδοτούν οι ΔΧΟ ή άλλοι χορηγοί. Ο μηχανισμός αυτός κατέστη πλήρως λειτουργικός κατά τη διάρκεια του 2008 και βοηθά να πραγματοποιηθούν οικονομίες κλίμακας με την κινητοποίηση της τεχνικής εμπειρογνώσις που απαιτείται για να προετοιμαστούν και να υποστηριχτούν τα επενδυτικά έργα στον τομέα των υποδομών διευκολύνει τη δημιουργία δικτύων και την ανταλλαγή τεχνογνωσίας μεταξύ των δικαιούχων και λειτουργεί ως μοχλός για τη χορήγηση δανείων από τους ΔΧΟ που συμπληρώνουν τις εθνικές χορηγήσεις στο πλαίσιο του ΜΠΒ. Ο μηχανισμός για τα έργα υποδομών έχει δύο συνιστώσες, τη συνιστώσα τεχνικής βοήθειας και τη «δημοτική θυρίδα» η οποία συγχρηματοδοτεί, μαζί με τους ΔΧΟ, επενδυτικά έργα στα Δυτικά Βαλκάνια. Η συνιστώσα της τεχνικής βοήθειας ήταν πλήρως λειτουργική κατά το 2008 και στήριξε 18 έργα, ενώ η δημοτική θυρίδα εγκρίθηκε και η πρώτη σειρά έργων υποβλήθηκε για έγκριση στα τέλη του 2008.